

## Üldpädevuste kujundamine

## 1. Õpilaste suutlikkused kooliastmeti või klassiti

(1) Üldpädevused on ainevaldkondade ja õppeainete ülesed pädevused, mis on olulised inimeseks ja kodanikuks kasvamisel.

(2) Õpilastes kujundatavad suutlikkused kooliastmeti või klassiti on:

1) **enesemääratluspädevus** – suutlikkus mõista ja hinnata iseennast, oma nõrku ja tugevaid külgi; analüüsida oma käitumist erinevates olukordades; käituda ohutult ja järgida tervislikke eluviise; lahendada suhtlemisprobleeme.

I kooliaste	II kooliaste	III kooliaste
<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ tahab õppida, tunneb rõõmu teadasaamisest ja oskamisest, oskab õppida üksi ning koos teistega, paaris ja rühmas, oskab jaotada aega õppimise, harrastustegevuse, koduste kohustuste ning puhkamise vahel;</li> <li>▪ oskab end häälestada ülesandega toimetulemisele ning oma tegevusi ülesannet täites mõtestada; oskab koostada päevakava ja seda järgida;</li> <li>▪ hoiab puhtust ja korda, hoolitseb oma välimuse ja tervise eest ning tahab olla terve</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ oma eksimusi näha ja tunnistada ning oma tegevust korrigeerida;</li> <li>▪ teab oma tugevaid ja nõrku külgi ning püüab selgusele jõuda oma huvides;</li> <li>▪ väärtustab tervislikke eluviise, on teadlik tervist kahjustavatest teguritest ja sõltuvusainete ohtlikkusest</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ on teadmishimuline, oskab õppida ja leida edasiõppimisvõimalusi, kasutades vajaduse korral asjakohast nõu;</li> <li>▪ mõtleb süsteemselt, loovalt ja kriitiliselt, on avatud enesearendamisele;</li> <li>▪ väärtustab ja järgib tervislikku eluviisi ning on füüsiliselt aktiivne</li> </ul>

2) **kultuuri- ja väärtuspädevus** – suutlikkus hinnata inimsuhteid ja tegevusi üldkehtivate moraalinormide seisukohast; tajuda ja väärtustada oma seotust teiste inimestega, ühiskonnaga, loodusega, oma ja teiste maade ja rahvaste kultuuripärandiga ning nüüdiskultuuri sündmustega; väärtustada loomingut ja kujundada ilumeelt; hinnata üldinimlikke ja ühiskondlikke väärtusi, väärtustada inimlikku, kultuurilist ja looduslikku mitmekesisust; teadvustada oma väärtushinnanguid.

I kooliaste	II kooliaste	III kooliaste
<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ peab lugu oma perekonnast, klassist ja koolist; on viisakas, täidab lubadusi; teab, et kedagi ei tohi naeruvääristada, kiusata ega narrida; oskab</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ hindab harmoonilisi inimsuhteid, mõistab oma rolli pereliikmena, sõbrana, kaaslasena ja õpilasena; peab kinni kokkulepetest, on</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ tunneb üldtunnustatud väärtusi ja kõlbluspõhimõtteid, järgib neid, ei jää ükskõikseks, kui neid eiratakse, ning sekkub</li> </ul>

<p>kaaslast kuulata, teda tunnustada;</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ teab oma rahvuslikku kuuluvust ning suhtub oma rahvusesse lugupidavalt;</li> <li>▪ käitub loodust hoidvalt;</li> <li>▪ austab oma kodupaika, kodumaad ja Eesti riiki, tunneb selle sümboleid ning täidab nendega seostuvaid käitumisreegleid;</li> <li>▪ oskab ilu märgata ja hinnata; hindab loovust ning tunneb rõõmu liikumisest, loovast eneseväljendusest ja tegevusest</li> </ul>	<p>usaldusväärne ning vastutab oma tegude eest;</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ väärtustab oma rahvust ja kultuuri teiste rahvuste ning kultuuride seas, suhtub inimestesse eelarvamusteta, tunnustab inimeste, vaadete ja olukordade erinevusi ning mõistab kompromisside vajalikkust;</li> <li>▪ tunnetab end oma riigi kodanikuna ning järgib ühiselu norme;</li> <li>▪ väärtustab kunstiloomingut ning suudab end kunstivahendite abil väljendada;</li> <li>▪ väärtustab säästvat eluviisi, oskab esitada loodusteaduslikke küsimusi ja hankida loodusteaduslikku teavet, oskab looduses käituda, huvitub loodusest ja looduse uurimisest</li> </ul>	<p>vajaduse korral oma võimaluste piires;</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ tunneb ja austab oma keelt ja kultuuri ning aitab kaasa eesti keele ja kultuuri säilimisele ja arengule. Omab ettekujutust ja teadmisi maailma eri rahvaste kultuuridest, suhtub teistest rahvustest inimestesse eelarvamusteta ja lugupidavalt;</li> <li>▪ mõistab inimese ja keskkonna seoseid, suhtub vastutustundlikult elukeskkonda ning elab ja tegutseb loodust ja keskkonda säästes;</li> <li>▪ suudab väljendada ennast loominguliselt, peab lugu kunstist ja kultuuripärandist</li> </ul>
--	---	--

3) **õpipädevus** – suutlikkus organiseerida õppekeskkonda individuaalselt ja rühmas ning hankida õppimiseks, hobideks, tervisekäitumiseks ja karjäärivalikuteks vajaminevat teavet; planeerida õppimist ja seda plaani järgida; kasutada õpitud erinevates olukordades ja probleeme lahendades; seostada omandatud teadmisi varemõpitudga; analüüsida oma teadmisi ja oskusi, motiveeritust ja enesekindlust ning selle põhjal edasise õppimise vajadusi.

<b>I kooliaste</b>	<b>II kooliaste</b>	<b>III kooliaste</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ suudab tekstidest leida ja mõista seal sisalduvat teavet (sealhulgas andmeid, termineid, tegelasi, tegevusi, sündmusi ning nende aega ja kohta) ning seda suuliselt ja kirjalikult esitada;</li> <li>▪ oskab sihipäraselt vaadelda, erinevusi ja sarnasusi märgata ning kirjeldada; oskab</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ oskab keskenduda õppeülesannete täitmisele, oskab suunamise abil kasutada eakohaseid õpivõtteid (sealhulgas paaris- ja rühmatöövõtteid) olenevalt õppeülesande iseärasustest;</li> <li>▪ oskab leida vastuseid oma küsimustele, hankida erinevatest allikatest vajalikku</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ oskab esitada loodusteaduslikke küsimusi, nende üle arutleda, esitada teaduslikke seisukohti ja teha tõendusmaterjali põhjal järeldusi</li> <li>▪ analüüsib oma teadmisi ja oskusi, seostab omandatud teadmisi varemõpitudga</li> </ul>

esemeid ja nähtusi võrrelda, ühe-kahe tunnuse alusel rühmitada ning lihtsat plaani, tabelit, diagrammi ja kaarti lugeda	teavet, seda tõlgendada, kasutada ja edastada; oskab teha vahet faktil ja arvamusel ▪ seostab omandatud teadmised varemõpituga	▪ on enesekindel ja motiveeritud edasi õppima
---	---	---

- 4) **suhtluspädevus** – suutlikkus ennast selgelt, asjakohaselt ja viisakalt väljendada nii emakeeles kui ka võõrkeeletes, arvestades olukordi ja mõistes suhtluspartnereid ning suhtlemise turvalisust; ennast esitleda, oma seisukohti esitada ja põhjendada; lugeda ning eristada ja mõista teabe- ja tarbetekste ning ilukirjandust; kirjutada eri liiki tekste, kasutades korrektset viitamist, kohaseid keelevahendeid ja sobivat stiili; väärtustada õigekeelsust ja väljendusrikast keelt ning kokkuleppel põhinevat suhtlemisviisi.

I kooliaste	II kooliaste	III kooliaste
<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ suudab tekstidest leida ja mõista seal sisalduvat teavet (sealhulgas andmeid, termineid, tegelasi, tegevusi, sündmusi ning nende aega ja kohta) ning seda suuliselt ja kirjalikult esitada;</li> <li>▪ mõistab ja kasutab õpitavas võõrkeeles igapäevaseid äraõpitatud väljendeid ja lihtsamaid fraase</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ oskab oma arvamust väljendada, põhjendada ja kaitsta;</li> <li>▪ oskab mõtestatult kuulata ja lugeda eakohaseid tekste, luua eakohasel tasemel keeleliselt korrektseid ning suhtlussituatsioonile vastavaid suulisi ja kirjalikke tekste ning mõista suulist kõnet;</li> <li>▪ tuleb vähemalt ühes võõrkeeles toime igapäevastes suhtlusolukordades, mis nõuavad otsest ja lihtsat infovahetust tuttavatel rutiinsetel teemadel</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ suudab end olukorda ja suhtluspartnereid arvestades kõnes ja kirjas selgelt ja asjakohaselt väljendada, mõista ja tõlgendada erinevaid tekste, tunneb ja järgib õigekirjareegleid;</li> <li>▪ valdab vähemalt üht võõrkeelt tasemel, mis võimaldab igapäevastes olukordades suhelda kirjalikult ja suuliselt ning lugeda ja mõista eakohaseid võõrkeelseid tekste</li> <li>▪ väärtustab õigekeelsust</li> <li>▪ suhtleb lugupidavalt ning korrektse keelekasutusega</li> </ul>

- 5) **sotsiaalne ja kodanikupädevus** – suutlikkus ennast teostada; toimida aktiivse, teadliku, abivalmi ja vastutustundliku kodanikuna ning toetada ühiskonna demokraatlikku arengut; teada ja järgida ühiskondlikke väärtusi ja norme; austada erinevate keskkondade reegleid ja ühiskondlikku mitmekesisust, religioonide ja rahvuste omapära; teha koostööd teiste inimestega erinevates situatsioonides; aktsepteerida inimeste ja nende väärtushinnangute erinevusi ning arvestada neid.

I kooliaste	II kooliaste	III kooliaste
<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ oskab õppida üksi ning koos teistega, paaris ja rühmas;</li> <li>▪ teab, kelle poole erinevate probleemidega</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ peab kinni kokkulepetest, on usaldusväärne ning vastutab oma tegude eest</li> <li>▪ austab erinevate keskkondade reegleid ja ühiskondlikku</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ on aktiivne ja vastutustundlik kodanik, kes on huvitatud oma kooli, kodukoha ja riigi demokraatlikust arengust</li> </ul>

<p>pöörduda ning on valmis seda tegema;</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>oskab ohtlikke olukordi vältida ja ohuolukorras abi kutsuda, oskab ohutult liigelda</li> </ul>	<p>mitmekesisust, religioonide ja rahvuste omapära</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>teeb koostööd erinevates situatsioonides</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>austab erinevate keskkondade reegleid ja ühiskondlikku mitmekesisust, religioonide ja rahvuste omapära</li> <li>teeb koostööd erinevates situatsioonides</li> <li>aktsepteerib inimeste ja nende väärtushinnangute erinevusi ning arvestab neid suhtlemisel</li> </ul>
---	---	---

6) **ettevõtlikkuspädevus** – suutlikkus ideid luua ja ellu viia, kasutades omandatud teadmisi ja oskusi erinevates elu- ja tegevusvaldkondades; näha probleeme ja neis peituvaid võimalusi, aidata kaasa probleemide lahendamisele; seada eesmärged, koostada plaane, neid tutvustada ja ellu viia; korraldada ühistegevusi ja neist osa võtta, näidata algatusvõimet ja vastutada tulemuste eest; reageerida loovalt, uuendusmeelselt ja paindlikult muutustele; võtta arukaid riske.

I kooliaste	II kooliaste	III kooliaste
<ul style="list-style-type: none"> <li>julgeb oma ideid välja öelda ja ellu viia</li> <li>osaleb ühistegevustes</li> <li>oskab näha probleeme ja kõrvalise abiga lihtsamaid probleeme lahendada</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>oskab oma tegevust kavandada ja hinnata ning tulemuse saavutamiseks vajalikke tegevusi valida ja rakendada;</li> <li>on leidnud endale sobiva harrastuse ning omab üldist ettekujutust töömaailmast</li> <li>oskab näha probleeme ja neis peituvaid võimalusi, aidata kaasa probleemide lahendamisele</li> <li>suudab korraldada ühistegevusi ja neist osa võtta</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>on ettevõtlik, usub iseendasse, kujundab oma ideaale, seab endale eesmärged ja tegutseb nende nimel, juhib ja korrigeerib oma käitumist ning võtab endale vastutuse oma tegude eest;</li> <li>oskab näha probleeme ja neis peituvaid võimalusi, aidata kaasa probleemide lahendamisele</li> <li>suudab korraldada ühistegevusi ja neist osa võtta</li> <li>võtab arukaid riske</li> </ul>

7) **matemaatika-, loodusteaduste ja tehnoloogiaalane pädevus** – suutlikkus kasutada matemaatikale omast keelt, sümboleid, meetodeid koolis ja igapäevaelus; suutlikkus kirjeldada ümbritsevat maailma loodusteaduslike mudelite ja mõõtmisvahendite abil ning teha tõenduspõhiseid otsuseid; mõista loodusteaduste ja tehnoloogia olulisust ja piiranguid; kasutada uusi tehnoloogiaid eesmärgipäraselt.

I kooliaste	II kooliaste	III kooliaste
-------------	--------------	---------------

<ul style="list-style-type: none"> <li>arvutab ning oskab kasutada mõõtmiseks sobivaid abivahendeid ja mõõtühikuid erinevates eluvaldkondades eakohaseid ülesandeid lahendades</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>on kindlalt omandanud arvutus- ja mõõtmisoskuse ning tunneb ja oskab juhendamise abil kasutada loogikareegleid ülesannete lahendamisel erinevates eluvaldkondades</li> <li>tuleb toime ümbritseva maailma looduslike mudelite ja mõõtmisvahendite abil kirjeldamisega</li> <li>kasutab uusi tehnoloogiaid</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>suudab lahendada igapäevaelu erinevates valdkondades tekkivaid küsimusi, mis nõuavad matemaatiliste mõttemetodite (loogika ja ruumilise mõtlemise) ning esitusviiside (valemite, mudelite, skeemide, graafikute) kasutamist</li> <li>suudab kirjeldada ümbritsevat maailma looduslike mudelite ja mõõtmisvahendite abil</li> <li>kasutab uusi tehnoloogiaid eesmärgipäraselt</li> </ul>
---	---	--

8) **digipädevus** – suutlikkus kasutada uuenevat digitehnoloogiat toimetulekuks kiiresti muutuvus ühiskonnas nii õppimisel, kodanikuna tegutsedes kui ka kogukondades suheldes; leida ja säilitada digivahendite abil infot ning hinnata selle asjakohasust ja usaldusväärsust; osaleda digitaalses sisuloomes, sh tekstide, piltide, multimeediumide loomisel ja kasutamisel; kasutada probleemilahenduseks sobivaid digivahendeid ja võtteid, suhelda ja teha koostööd erinevates digikeskkondades; olla teadlik digikeskkonna ohtudest ning osata kaitsta oma privaatsust, isikuandmeid ja digitaalset identiteeti; järgida digikeskkonnas samu moraali- ja väärtuspõhimõtteid nagu igapäevaelus.

### I kooliaste

	1. klass	2. klass	3. klass
<b>1. Info haldamine</b>			
1.1. Info otsimine ja sirvimine	Õpilane leiab otsingumootoriga, kasutades etteantud võtmesõnu, vajalikke teabeallikaid, sirvib neid ning valib leitu hulgast sobivaid digitaalseid materjale, rakendades juhendaja abi.	Õpilane leiab otsingumootoriga, kasutades võtmesõnu, vajalikke teabeallikaid, sirvib neid ning valib leitu hulgast sobivaid digitaalseid materjale, rakendades juhendaja abi.	
1.2. Info hindamine			Õpilane korrastab kogutud teavet, moodustades järjestatud loendeid ning rühmitades teavet etteantud tunnuste alusel, kasutades juhendaja abi.

1.3. Info salvestamine ja taasesitamine	Õpilane salvestab ja taasesitab leitud teavet juhendaja esitatud nõuete kohaselt.		
<b>2. Suhtlemine digikeskkondades</b>			
2.1. Suhtlemine digivahenditega	Õpilane suhtleb oma vanemate, kaasõpilaste ja õpetajaga kasutades digivahendeid ja rakendusi eakohaselt ning järgides seejuures kokkulepitud reegleid.		
2.2. Info ja sisu jagamine			Õpilane jagab etteantud nõuete kohaselt teistega digitaalseid materjale, kasutades juhendaja abi.
2.3. Kodanikuaktiivsus veebis			
2.4. Koostöö digitehnoloogia toel	Õpilane teeb teistega koostööd etteantud keskkonnas.		
2.5. Netikett		Õpilane rakendab kokkulepitud käitumisnorme privaatses ja avalikus keskkonnas.	
2.6. Digitaalse identiteedi haldamine			Õpilane kirjeldab digitaalse identiteediga seotud võimalusi ja ohte.
<b>3. Sisuloome</b>			
3.1. Digitaalne sisuloome	Õpilane oskab sisestada ja vormindada arvutiga lühemaid tekste, järgides tekstitöötluse põhireegleid (suur ja väike algustäht; kirjavahemärgid, reavahetused ja tühikud).	Õpilane oskab kasutada tekstitöötlusprogrammi (teksti redigeerimine: reavahe, kirjasuurus, kirjastiil, teksti joondamine, kirjavahemärgid, pildi lisamine oma tööle).	Õpilane loob ja vormindab digitaalseid materjale, kasutades juhendaja abi.
3.2. Uue teadmise loomine		Õpilane teeb enda ja teiste loodud digitaalsetes materjalides vajaduse korral muutusi.	
3.3. Autoriõigus ja litsentsid	Õpilane arvestab, et internetis kättesaadav	Õpilane küsib materjali muudatuste tegemiseks võimalus korral autorilt	

	digitaalne materjal, võib olla autoriõigusega kaitstud.	luba, kasutades juhendaja abi.	
3.4. Programmeerimine			
<b>4. Turvalisus</b>			
4.1. Seadmete kaitsmine	Õpilane: 1) kasutada digivahendeid kodus ja koolis heaperemehelikult; 2) teab olulisemaid ohutustehnika nõudeid arvutiga töötamisel.		Õpilane: 1) loetleb digivahendite kasutamise seotud riske; 2) pöörduv vajadusel abi saamiseks juhendaja poole.
4.2. Isikuandmete kaitsmine	Õpilane teab, miks ei tohi avaldada delikaatset teavet (enda ja teiste kohta) avalikus keskkonnas.	Õpilane teab, et enda ja kaasõpilaste isikuandmeid ei tohi avalikustata (parool, kasutajatunnus).	Õpilane põhjendab konkreetseid näiteid kasutades, miks ei tohi avaldada delikaatset teavet (enda ja teiste kohta) avalikus keskkonnas.
4.3. Tervise kaitsmine	Õpilane teab arvuti väärast kasutamisest tekkida võivaid ohte oma tervisele (sõltuvus, rühivead, silmade probleemid)	Õpilane teab ja oskab selgitada digivahendite kasutamisest tulenevaid terviseriske.	Õpilane kasutab digitehnoloogiat tervist säästvalt/hoidvalt (valib õige istumisasendi, jälgib seadme kasutamise kestust ja kohta, kohandab seadme nägemist säästvalt ja valguse järgi)
4.4. Keskkonna kaitsmine			Õpilane toob näiteid ja seostab tehnoloogia kasutamist keskkonnahoiuga.
<b>5. Probleemilahendus</b>			
5.1. Tehniliste probleemide lahendamine	Õpilane oskab otsida abi, kui digivahend või -rakendus ei tööta.	Õpilane otsib abi ja kirjeldab tekkinud probleemi, kui digivahend või -rakendus ei tööta.	
5.2. Vajaduste väljaselgitamine ja neile tehnoloogiliste lahenduste leidmine		Õpilane oskab iseseisvalt interaktiivse juhendi järgi töötada.	Õpilane valib sobiva digilahenduse etteantud ülesande lahendamiseks, kasutades juhendaja abi.

5.3. Innovatsioon ja tehnoloogia loov kasutamine	Õpilane kasutab õpetaja juhendamisel digitehnoloogiat loomingulisel eesmärgil.		
5.4. Digipädevuse lünkade väljaselgitamine			Õpilane kirjeldab oma sõnadega enda digipädevuse taset ja arenguvõimalusi juhendaja abil.

## II kooliaste

	4. klass	5. klass	6. klass
<b>1. Info haldamine</b>			
1.1. Info otsimine ja sirvimine	Õpilane leiab erinevatest teabeallikatest vajalikku teavet rakendades etteantud märksõnaotsingut.	Õpilane leiab erinevatest teabeallikatest vajalikku teavet, rakendades selleks erinevaid teabeotsingumeetodeid: märksõnaotsing, järjestamine, filtreerimine, sõnapilv.	
1.2. Info hindamine	Õpilane leiab internetist ja vajaduse korral kopeerib tekstifaili digitaalset materjali ning töötleb seda etteantud nõuete kohaselt.  Õpilane püüab teha vahet faktil ja arvamusel.	Õpilane hindab kriitiliselt leitud teabe asjakohasust, usaldusväärsust ja terviklikkust.	Õpilane leiab internetist ja vajaduse korral kopeerib tekstifaili või esitluse erinevas formaadis digitaalset materjali ning töötleb seda etteantud nõuete kohaselt;  Õpilane mõistab teabe kriitilise hindamise vajalikkust, hindab teabeallikate objektiivsust ning leiab vajaduse korral sama teema kohta alternatiivset vaatenurka esindavaid allikaid;  Õpilane teeb vahet faktil ja arvamusel.
1.3. Info salvestamine ja taasesitamine	Õpilane salvestab tehtud tööd ettenähtud kohta, leiab ja avab salvestatud faili uuesti, salvestab selle teise nime all, kopeerib faile ühest kohast teise.	Salvestab tehtud tööd kokkulepitud formaadis, ettenähtud kohta (sh veebikeskkonda), leiab ja avab salvestatud faili uuesti, salvestab selle teise nime all, kopeerib faile ühest kohast teise ning võrdleb faili suurust vaba ruumiga andmekandjal.	Õpilane viitab ja taaskasutab internetist ning muudest teabeallikatest leitud digitaalset materjali korrektselt, hoidudes plagiaadist.  Õpilane kasutab vilunult operatsioonisüsteemi graafilist kasutajaliidest (muudab akende suurust,



			töötab mitmes aknas, muudab vaateid, sordib faile, otsib vajalikku.
<b>2. Suhtlemine digikeskkondades</b>			
2.1. Suhtlemine digivahenditega	Õpilane oskab valida sobiva digitaalse suhtlusvahendi järgides tunnustatud suhtlusnorme ja ka valitud keskkonna nõudeid.	Õpilane kaalutleb erinevate digitaalsete suhtlusvahendite eeliseid ja puudusi konkreetses kontekstis ning valib neist sobivaima.	Õpilane lisab veebilehele kommentaari, osaleb veebifoorumi ja postiloendi vahendusel arutelus, järgides seejuure nii tunnustatud suhtlusnorme kui ka valitud keskkonna nõudeid.
2.2. Info ja sisu jagamine	Õpilane jagab teavet veebikeskkondades erinevaid digivahendeid kasutades, järgides valitud keskkonna nõudeid.		
2.3. Kodanikuaktiivsus veebis	Õpilane kasutab eesmärgipäraselt kooli õppeinfosüsteemi ja/või e- õppekeskkonda.		
2.4. Koostöö digitehnoloogia toel	Õpilane teeb digivahendeid ja veebikeskkondi kasutades meeskonnatööd.	Õpilane teeb teistega kaugtöö vormis koostööd, rakendades mõne projekti üleselt meeskonnatööks ettenähtud digivahendeid ja veebikeskkondi	
2.5. Netikett	Õpilane järgib digisuhtluses häid käitumisnorme ja tavasid.  Õpilane teab ja oskab selgitada digisuhtluses ebaeetilise käitumise tagajärgi.		
2.6. Digitaalse identiteedi haldamine	Õpilane kujundab, haldab ja kaitseb (arvestab tagajärgi) oma digitaalset identiteeti.  Õpilane ei kasuta teiste inimeste identiteeti.	Õpilane kujundab, haldab ja kaitseb (arvestab tagajärgi) oma digitaalset identiteeti ning digitaalset jalajälge;	
<b>3. Sisuloome</b>			

3.1. Digitaalne sisuloome	Õpilane loob, vormindab, salvestab ning vajaduse korral prindib kokkulepitud formaatides digitaalset materjale (sh referaat, plakat, kuulutus, esitlus), järgides etteantud kriteeriume.	Õpilane kopeerib fotosid, videoid ja helisalvestisi andmekandjale (nii füüsilisele kui virtuaalsele).	Õpilane reflekteerib oma õpikogemust sobivas digikeskkonnas.
3.2. Uue teadmise loomine	Õpilane kasutab uute teadmiste loomiseks olemasolevat digitaalset avatud õppevara.		Õpilane täiendab teiste tehtud digitaalsete muudatusettepanekuid (nt kommentaarid, muutuste jälitamine jne) arvestades oma materjale.
3.3. Autoriõigus ja litsentsid	Uut sisu luues arvestab õpilane autoriõiguse ja intellektuaalomandi kaitse häid tavasid ning võimalikke litsentsitingimusi.		
3.4. Programmeerimine			
<b>4. Turvalisus</b>			
4.1. Seadmete kaitsmine	Õpilane kaitseb oma digivahendeid, rakendades turvameetmeid (nt viiruse - ja pahavaratõrje jne).	Õpilane ühendab ja ühildab turvaliselt digivahendite külge erinevaid lisaseadmeid (nt mälupekk, hiir, printer, väline kõvaketas).	Õpilane jälgib digiseadmete lahtiühendamisel ettenähtud reegleid.
4.2. Isikuandmete kaitsmine	Õpilane loob ja rakendab tugevaid parooli enda digitaalsete identiteedi kaitsmiseks.  Õpilane ei avalda delikaatset teavet enda ja teiste kohta avalikus keskkonnas.		
4.3. Tervise kaitsmine	Õpilane teab ja oskab vältida digitehnoloogia kasutamisest tulenevaid terviseriske.		Õpilane kirjeldab digivahendi väärkasutamisest tekkida võivaid ohte tervisele ning väldib igapäevatoos digitehnoloogiaga seotud ohte, sealjuures tehes võimlemisharjutusi.
4.4. Keskkonna kaitsmine	Õpilane teadvustab digitehnoloogia mõju keskkonnale ja	Õpilane kirjeldab digitehnoloogia kasutamise seotud	Õpilane rakendab digitehnoloogiat energia- ja ressursisäästlikult.

	rakendab seda energia- ja ressursisäästlikult.	positiivseid ja negatiivseid mõjusid keskkonnale.	
<b>5. Probleemilahendus</b>			
5.1. Tehniliste probleemide lahendamine	Õpilane otsib vea ilmnemisel täiskasvanu juhendaja abi.		Õpilane tuvastab ja lahendab iseseisvalt (vajaduse korral juhendi järgi) lihtsamaid probleeme, mis tekivad, kui digivahendid, programmid või rakendused ei tööta.
5.2. Vajaduste väljaselgitamine ja neile tehnoloogiliste lahenduste leidmine		Õpilane hindab valitud digivahendi või rakenduse sobivust, lähtudes selle funktsionaalsusest.	Õpilane soovitab koostööülesannetes rühmale digivahendeid ja töötab rühma valitud vahendiga.
5.3. Innovatsioon ja tehnoloogia loov kasutamine	Õpilane kasutab digivahendeid sihipäraselt.		Õpilane kasutab digivahendeid sihipäraselt, et esitada ja lahendada ennast või teisi huvitav ülesanne.
5.4. Digipädevuse lünkade väljaselgitamine	Õpilane arendab end järjepidevalt juhendaja abil digivahendite kasutamise alal.		Õpilane hoiab end kursis digitehnoloogia uute arengusuundadega, lähtudes vajadusest.

### III kooliaste

	7. klass	8. klass	9.klass
<b>1. Info haldamine</b>			
1.1. Info otsimine ja sirvimine	Õpilane varieerib eesmärgist lähtuvalt teabeotsingul erinevaid teabeotsingumeetodeid, kasutades vajaduse korral alternatiivseid otsinguvõtteid ning põhjendab valitud teabeotsingumeetodi paremust.		
1.2. Info hindamine	Õpilane hindab kriitiliselt leitud teabe asjakohasust, usaldusväärsust ja terviklikkust.	Õpilane võrdleb etteantud veebipõhiseid teabeallikaid sobivuse, objektiivsuse ja ajakohasuse aspektist.	Õpilane kasutab ühisjärjehoidjaid, kategooriaid ja silte omaloodud või internetist leitud teabeallikate märgendamiseks ning struktureerimiseks.

1.3. Info salvestamine ja taasesitamine	Õpilane korrastab ja töötleb seatud eesmärgist lähtuvalt enda või teiste loodud digitaalset materjali, lähtudes intellektuaalomandi kaitse headest tavadest ning autori seatud litsentsi tingimustest.		
<b>2. Suhtlemine digikeskkondades</b>			
2.1. Suhtlemine digivahenditega	Õpilane liitub etteantud digitaalse suhtluskeskkonnaga, täidab kasutajaprofiili ja osaleb aktiivselt arutelus.	Õpilane valib sobiva suhtlusformaadi, suhtlusvahendi ja –viisi lähtuvalt oma eesmärgist ning suhtluskeskkonnast.	Õpilane haldab, kustutab, kopeerib ja arhiveerib eesmärgist lähtuvalt eri tüüpi sõnumeid ning arutelusid.
2.2. Info ja sisu jagamine	Õpilane kasutab etteantud või enda valitud veebikeskkonda sihipäraselt ja turvaliselt.		Õpilane osaleb virtuaalsetes võrgustikes ning kasutab veebikeskkonda digitaalsete materjalide avaldamiseks kookõlas intellektuaalomandi kaitse heade tavadega.
2.3. Kodanikuaktiivsus veebis		Õpilane kasutab eesmärgipärasel kohaliku omavalitsuse ja riigi poolt pakutavaid infosüsteeme ja e-teenuseid.	
2.4. Koostöö digitehnoloogia toel	Õpilane leiab internetist oma õppeesmärgist lähtuvalt vajalikke kogukondi ja liitub nendega.	Õpilane algatab vajaduse korral ise uue virtuaalse kogukonna ning loob sellele veebipõhise koostöökeskkonna.	Õpilane loob koostöös kaasõpilastega interaktiivseid digitaalseid materjale.
2.5. Netikett	Õpilane arvestab digisuhtluses teabe kasutamise ja avaldamise õiguslikke sätteid.  Õpilane mõistab kultuuride mitmekesisuse arvestamise tähtsust digisuhtluses ning arvestab seda.		
2.6. Digitaalse identiteedi haldamine	Õpilane kasutab turvaliselt ja eetiliselt oma digitaalset identiteeti ning on digisuhtluses võõrastega ettevaatlik.		

<b>3. Sisuloome</b>			
3.1. Digitaalne sisuloome	Õpilane valib andmete kogumiseks, töötlemiseks ning uurimustulemuste esitamiseks sobiva tarkvara.	Õpilane kasutab arvutit loovtööd tehes sh andmeid kogudes, töödeldes ja analüüsid ning tulemusi esitades.	Õpilane loob oma õpitulemuste esitlemiseks digitaalseid õpimappe.
3.2. Uue teadmise loomine	Uusi teadmisi esitades taaskasutab ja lõimib õpilane olemasolevaid digitaalseid materjale.		
3.3. Autoriõigus ja litsentsid	Õpilane arvestab autoriõiguse häid tavaid nii enda kui ka teiste loodud sisu puhul.	Õpilane vormistab nõuetekohaselt loovtöö, viidates allikatele tekstis korrektselt.	
3.4. Programmeerimine			
<b>4. Turvalisus</b>			
4.1. Seadmete kaitsmine	Kasutab digitehnoloogiat eesmärgipäraselt ja riske arvestades.	Õpilane rakendab turvameetmeid, kui seade on ohus.	
4.2. Isikuandmete kaitsmine		Õpilane eristab digikeskkondade turvatasemeid ning arvestab neid erinevaid veebikeskkondi kasutades.	
4.3. Tervise kaitsmine		Õpilane analüüsib tehnoloogia mõju igapäevaelule ja keskkonnale.	Õpilane otsib tasakaalu digikeskkonna ja füüsilise keskkonna kasutamise vahel.
4.4. Keskkonna kaitsmine			Õpilane analüüsib digitehnoloogia arengu positiivseid ja negatiivseid mõjusid keskkonnale.  Õpilane teeb põhjendatud otsuseid digitehnoloogiat valides.
<b>5. Probleemilahendus</b>			
5.1. Tehniliste probleemide lahendamine		Õpilane leiab teavet ning abi tehniliste probleemide lahendamiseks ja veaotsinguks etteantud allikaid kasutades.	Õpilane leiab alternatiivseid võimalusi probleemide lahendamiseks.

5.2. Vajaduste väljaselgitamine ja neile tehnoloogiliste lahenduste leidmine		Kasutab sihipäraselt ja loovalt digitehnoloogia võimalusi elulisi probleeme lahendades ning oma õppimist tõhustades.	Õpilane kirjeldab tehnoloogia toimimist ja arengusuundi erinevates eluvaldkondades.
5.3. Innovatsioon ja tehnoloogia loov kasutamine	Õpilane kasutab digivahendeid probleemide lahendamiseks.	Õpilane kasutab digivahendeid probleemide lahendamiseks ning algatab koostööd uuenduslike lahenduste väljatöötamiseks.  Õpilane lahendab digivahenditega igapäevaelu erinevates valdkondades tekkivaid küsimusi, mis nõuavad matemaatilisi-loogilist mõtlemist.	Õpilane rakendab digitehnoloogia võimalusi eneseväljenduses ja teadmiste loomises.
5.4. Digipädevuse lünkade väljaselgitamine		Õpilane analüüsib oma digipädevust, lähtudes isiklikult olulistest eesmärkidest.	Õpilane selgitab välja puudujäägid oma digipädevuses ja kavandab vajalikud tegevused nende kõrvaldamiseks.

(3) Tagasiside üldpädevuste kujunemisest saab õpilane kujundava hindamise kaudu. Oluline roll on ka õpilase enesehindamisel, mis võimaldab jälgida õpilasel oma tegevust ning saada õpetajalt informatsiooni, mida õpilase enda välise tegevuse ja käitumise vaatlemine ei võimalda.

(4) Hindamis- ja metoodilise vahendina kasutatakse:

<https://edidaktikum.ee/et/content/%c3%bcldp%c3%a4devuste-kujundamisest-aine%c3%b5petuses>

<https://harno.ee/uldpadevustestid>

<https://www.ht.ut.ee/et/haridusuenduskeskus/opilaste-hindamisvahendid>